

razgovarala:
Adisa BEĆIRAGIĆ

Željko Dimić,
holivudski glumac iz Bosanske Dubice

GLAMUR JE UMRIJETI NA SCENI

U Ameriku je došao 1996. godine, nakon četverogodišnjeg tumaranja po Evropi. Bivšu Jugoslaviju, tačnije Beograd, u kojem je studirao, napustio je 1992. godine, jer nije, kako kaže, htio u nesreći koja se spremala učestvovati ni fizički, ni duhovno. Željko Dimić ili Jack Dimich, možda nije jako poznato ime u Bosni i Hercegovini, što će se vjerovatno vrlo brzo promijeniti, ali svakako jeste tamo gdje sada živi i radi – u Hollywoodu.

Za Magazine ovaj Bosanac priča o svojim počecima, pohadanju čuvene glumačke škole Lee Strasberg u New Yorku, mukama stranih glumaca u Americi i projektima na kojima radi.

> Šta je presudilo u Vašem životu da se počnete baviti glumom i to u Americi, u zemlji čiji jezik nije Vaš maternji?

- Jedan od razloga napuštanja domovine, a glavni razlog dolaska u Ameriku, jeste činjenica da nisam mogao studirati glumu tamo odakle dolazim, pošto sam odbijen na beogradskoj Akademiji. Imao sam mogućnosti da se školujem u Pragu, ali sam ipak odlučio da se nekako dočepam Instituta Lee Strasberg u New Yorku i u tome uspio. Primljen sam u klasu čuvenog profesora Michaela Margotta i dočekao da imam prvi čas glume 12. septembra 1997. u 31. godini. Diplomirao sam 2001. godine ulogom Richarda Trećeg u istoimenoj predstavi.

> Imate li problem generalno sa jezikom, odnosno akcentom i kako se nosite s tim?

- Imao sam veliki problem s jezikom koji je bio na tom nivou da sam jedva razumijevao šta profesori govore prvih šest mjeseci. O izgovoru da i ne govorim. Tvrdi, balkanski naglasak, da te uši zaboje. Naravno, odmah sam uzeo privatne časove, sve dok nisam došao na nivo da barem pristojno izgovaram, da ljudi ne misle da sam

s druge planete. Nakon godine intenzivnog rada, bio sam sposoban da sam radim na tehnici prilagođavanja svoje vilice engleskom jeziku i ponavljao neke riječi po 200-300 puta dnevno, snimao se na diktafon, slušao kako izgovaram, sve dok određena riječ ne počne da zvuči kao američki engleski. I danas radim na tome, ali manjim intenzitetom, jer, često, kad Amerikanci komentarišu moj izgovor dok s njima razgovaram, misle da dolazim iz New Yorka. Inače, volim da radim na različitim dijalektima. Upravo sam završio film White Radishes, gdje po prvi put igram Amerikanca. Jezik je jedna od najvećih prepreka nama koji sa strane dolazimo u obećanu zemlju i želimo napraviti karijeru.

> Završili ste prestižnu Lee Strasberg glumačku školu koju su mnogo prije Vas pohađala neka od

**Nadarević, Kenović,
Gary Oldman**

> Imali ste, vjerujem, priliku upoznati brojne slavne ličnosti iz svijeta filma. Postoji li neko ko Vas je zaista fascinirao i zbog čega i imate li priliku družiti se s njima privatno?

- Radio sam sa Jeffom Goldblumom na filmu War Stories, koji je sjajan glumac i vrlo skromna osoba. Upoznao sam Gary Oldmana, nisam radio s njim, mada bi mi to bila velika želja jer mislim da je jedan od najboljih glumaca današnjice. Al Pacino mi je bio moderator kad sam radio predstavu Noć Tribada u Actors Studiju u New Yorku.

> S kim biste voljeli raditi?

- Gary Oldman, Tim Roth, Penelope Cruz, Javier Bardem, Bruno Ganz, Mustafa Nadarević. Pa onda, braća Cohen, Polansky, Kenović, Liliana Cavani, Unkovski.

najvećih imena Hollywooda. Kako ste se uopće našli tu?

- Lijepo. Dok sam čekao da dobijem boravak, često sam išao do Instituta Lee Strasberg, da samo vidim kako je kad uđeš unutra, a oko tebe fotografije svih onih velikana koji su je pohađali. Onda sam otišao na prijemni i od 500 kandidata, Michael Margotta uzme nas 12 na klasu i to je to. Michael je, inače, prva generacija Strasbergovih studenata, zajedno sa Pacinom, Armandom Asanteom, Dan Grimaldijem, Hofmanom. I tako, četiri godine, pet dana sedmično, od 9 do 17 učio glumački zanat, a od 18 pa do ponoći radio u restoranima da bih se izdržavao i plaćao studij. Lee Strasberg je privatna institucija i nema studentske kredite, stipendije i slično.

> Sa jednim od nekad najboljih glumaca na prostoru bivše Jugoslavije Žarkom Lauševićem, radili ste na predstavi Emigranti, rađenoj po istoimenom djelu poljskog književnika Slavomira Mrożeka. Kakva iskustva nosite nakon rada s njim?

- Raditi sa Žarkom devet mjeseci, koliko su trajale probe, bilo je sjajno iskustvo, posebno meni koji sam tada bio apsolvent na Strasbergu. Žarko je glumac koji zna kako se daje i uzima na sceni. Glumi pristupa onako kako bi mnogi trebali pristupati životu - interaktivno, uzimanjem onog što vrijedi i odbacivanjem onog što ti smeta od kolega sa kojima radiš i nudeći znanje koje posjeduješ. Glumci često, zbog ega, sebi štete i na sceni i pred kamerom, pa i u životu, dok Žarko taj problem nema jer se potpuno prepušta priči koju radi ili igra i služi, prije svega, predstavi. Meni je bilo posebno zadovoljstvo raditi s njim jer su i mene profesori učili da je to najbolji način da uspiju i predstava i glumac.

> Možete li nam generalno reći nešto o prilagodbi naših umjetnika životu u Americi? Je li ona za njih

pom jer su oba glumca imala zadatak da im se na sceni vjeruje i da se publika poistovijeti sa njihovim likovima. Nadam se da smo uspjeli.

> Kako je došlo do saradnje sa Spikeom Leejem u čijem ste filmu također glumili, čini mi se, na početku karijere u Americi?

- Spike Lee je producen filma 3 AM, a režirao ga je Lee Davis. To je moja prva uloga na velikom platnu i dobio sam je na audiciji, u pauzi proba Emigranata, dok sam bio apsolvent na Strasbergu.

> Harun Mehmedinović ponudio Vam je ulogu u filmu U ime sina u kojem glumite sa Sergejem Trifunovićem. Film je naišao na sjajne kritike, prikazuje se na festivalima, a ni nagrade ne izostaju. Koliko Vam zaista nagrade znače?

- Uloga Pavla, oca koji je ubio sina u Harunovom filmu U ime sina, je moja prva glavna uloga. Nagrade koje film dobija me ne iznenađuju jer je to Harun talentom, idejom za film, scenarijem i sjajnom režijom i zaslužio. Imao je samo 23 godine kad je kompletirao film, što je dovoljan pokazatelj o kakvom se potencijalu radi. Uz dužno poštovanje kritikama i publici koji u superlativu govore o glumi u filmu, meni, kao glumcu, više je značilo što je priča bila sjajna i profesionalnost reditelja pod čijom sam palicom ulogu i odigrao.

> Kako je na setu funkcionirala američko-bosanska postava?

- Jako dobro. Harun je okupio sjajnu ekipu, počevši od direktora fotografije, kamermana, glumaca... Moje najljepše iskustvo je činjenica da sam radio sa mladim Elvedinom Slipcem, koji je briljantno odigrao Pavlovog sina u filmu, a to mu je prva uloga u životu.

> Kazali ste da Vam je izazov bio glumiti nešto što lično nikada i

ni pod kojim uslovima ne biste mogli uraditi. Koliko uloga nosi glumčevog karaktera i koliko Vi kao glumac možete odrediti lik koji tumačite?

- U scenariju za svaki film postoje likovi koje glumac treba oživjeti na velikom platnu, kao i na sceni ako se radi o predstavi. Najlakše je tom liku dati osobine koje sami posjedujete. Jedan od mojih profesora, Dan Grimaldi, kaže: Naučiš tekst napamet i to ti je uloga. Međutim, publika nije glupa. Nakon nekoliko sličnih ili istih izvedbi u različitim projektima igrajući različite likove, uhvate vas da ste uvijek isti, jezik, glas, pokreti, lice, držanje... Tada ste gotovi, pogotovo ako postanete slavni zbog istog načina igranja i onda vas samo po tome znaju. S druge strane, kad radite svaki lik tako kao da ništa niste radili prije njega i kao da ništa nećete poslije, to se onda zove character work.

Naravno da je najteže raditi ono što niste vi, što nema veze s vama i što nikad ne biste učinili u stvarnom životu. Ja sam zato i pristao da radim Pavla u filmu U ime sina jer je to bio izazov glumcu i čovjeku, koji nikada ne bi mogao oduzeti život niti svom sinu, ako bi ga imao, niti bilo kojem drugom živom biću zbog ideje. Svaki život je mnogo važniji od bilo koje ideje, zastave ili simbola. Ljudi se stoljećima ubijaju radi ideologije, politike, vjere, nacije, simbola, zastava, grbova, teritorija...I kad sam završio snimanje

filma, i dalje sam se pitao kako je moguće da tako nešto čovjek uradi onome kome je udahnuo život.

> Glumili ste se i u američkoj seriji Spavači. Lično mi je zanimljiva jedna stvar. Ne ulazeći u političku korektnost priče, kako je moguće da projekti u kojima se vrte ogromni novci padaju na sitnicama i glupostima, konkretno, primjera radi, na imenima likova?

- Da, znam o čemu govorite. To jeste šteta i prigovorio sam im to, ali tad je bilo kasno pošto sam ja bio u drugoj sezoni, pa nije bilo moguće raditi korekcije. Nije to prvi put da prave takve propuste.

> Jeste li možda više očekivali od tog svijeta, je li taj glamur koji mi vidimo stvaran i realan ili se radi zaista samo o, za široke narodne mase, trgovanju snovima?

- Mene glamur ne interesuje. Za mene je gluma posao koji treba da se dobro radi. Tačno je da želim da budem prepoznat kao glumac, ali ne i slavan. Znam da često jedno ide uz drugo, ali svako pravilo ima izuzetke. Glumci često padaju u zamku slave i glamura i onda jedva čekaju da prestanu da budu slavni da bi mogli ručati kao ljudi na javnom mjestu. Da radim svoj posao, da me ljudi poštuju kao glumca zbog uloga i kao čovjeka zbog mene samoga, da od glume mogu pristojno da živim, da vraćam loše i prihvatam dobre uloge, da pred kamerom ili na daskama koje život

znače, jednog dana izdahnem - veće slave i glamura od toga mi i ne treba.

Dio ste postavice filma Turneja. Može li se i na koji način porediti naša i vanjska produkcija pri čemu ne mislim na ogromne budžete i hiperprodukciju? Recimo, u pristupu poslu.

- Bilo mi je zadovoljstvo raditi u filmu Turneja Gorana Markovića, čovjeka koji nema nikakve barijere između sebe i glumaca. On je glumčev reditelj. Zna uvijek šta očekuje od glumca i šta mu glumac može dati. Zato je odabir glumaca u njegovim filmovima uvijek precizan i savršen. Marković je pravi evropski reditelj sa američkom organizacijom. Kad pogledate film, biće vam jasno o čemu govorim.

> Jesu li Vam kao Evropljaninu u Americi bliži američki ili evropski filmovi?

- Volim kad vjerujem filmu, bez obzira odakle dolazi. Jedan od meni najdražih filmova je Ovo malo duše Ademira Kenovića, a on nije niti evropski niti američki.

> Koliko dobro možete živjeti kao glumac-stranac u Hollywoodu?

- Ja tek gradim karijeru i, što bi naš narod rekao, krčim sebi put, da bih jednog dana mogao da živim od glume na način na koji ja budem htio. Za sada, živim pristojno.

> Planirate li neke nove projekte u BiH?

- To me pitao i kolega Senad Bašić, dok smo radili Turneju. Bilo bi mi zadovoljstvo da nastavim da radim na našim prostorima jer sam željan i igre i glume na maternjem jeziku. Evo, baš sad najavljuju štrajk glumaca i reditelja u Hollywoodu, koji će vjerovatno trajati od juna do septembra. Potruditi ću se da štrajk prebolim na našim prostorima i eventualno dobijem angažman u nekom filmu, seriji ili predstavi. Imam tu bolest: Volim da radim. ■

zaista obećana zemlja?

- Teško je konkretno odgovoriti jer smo svi individue, razlikujemo se po načinu prilagođavanja obećanoj zemlji i okolnostima. Ja sam izabrao teži i duži put. Na preprekama radim temeljno, kao i na ciljevima i stremljenjima. Sigurno da imam svoje snove, koje nosim iz djetinjstva dok sam se pred ogledalom, kao dvanaestogodišnjak zahvaljivao na Oscaru. Ali realnost je nešto drugo. Mora se raditi mukotrпно, uz mnoga odricanja i treba imati sreće. Izabrao sam teži put jer imam nešto staromodno u sebi što me, smatram, čini i boljim čovjekom i boljim glumcem, a i mislim da, šta god da nam se dobro desi u tom slučaju, duže traje i teško se ispušta. Ne zam-

jeram ni onima koji imaju neke druge načine da prave karijeru. Šta god da izaberemo - sam pao, sam se ubio, što bi rekao Josip Pejaković.

> I Vi i Laušević ste emigranti, svaki na svoj način i iz nekih vlastitih razloga. Može li se povući neka paralela između vas u smislu pristupa poslu, senzibiliteta i slično?

- Obojica smo koristili svoj emigrantski položaj dok smo radili na Mrožekovim likovima. Žarko kroz ulogu intelektualca, koji je emigrirao iz političkih, a ja kroz ulogu polupismenog lika koji je iz svoje zemlje emigrirao iz ekonomskih razloga. Mislim da je to bila fuzija na sceni dvije različite škole glume sa sličnim pristu-